LÄÄKÄRIPALVELUYRITYKSET RY
Eteläranta 10, PL 30, 00131 Helsinki

25.10.2023

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
stv@eduskunta.fi

ASIA **LPY:n kirjallinen lausunto / kuulemistilaisuus 26.10.2023**

HE 55/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta annetun lain 51 a §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta annetun lain 10 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt Lääkäripalveluyritykset ry:tä (LPY) asiantuntijakuulemiseen 26.10.2023 sekä yhdistyksen kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä laeiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta annetun lain 51 a §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta annetun lain 10 a §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi edellä mainittuja lakeja siten, että 1.9.2023 voimaan tullutta kiireettömän perusterveydenhuollon sairaanhoidon hoitoonpääsyn 14 vuorokauden enimmäisaikaa ei tiukennettaisi 1.11.2024 seitsemään vuorokauteen.

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.11.2024

LPY kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja antaa lausunto asiassa.

Yleistä hoidon saatavuuden parantamisesta

Suomessa on ollut jo vuosikymmenten ajan haasteita julkisen sektorin terveyspalveluiden oikea-aikaisen saatavuuden suhteen. Eduskunta sääti terveydenhuollon hoitotakuusta jo vuonna 2005. Tavoitteena oli ohjata kuntia ja kuntayhtymiä hoitoonpääsyn parantamisessa. Silloin asetetut hoitotakuun määräajat olivat pitkiä myös kansainvälisesti verrattuna, mutta silti niiden saavuttamisessa on ollut ajoittain suuria haasteita.

Terveyspalveluiden kysynnän kasvaessa muun muassa väestön ikääntymisen myötä on julkisen terveydenhuollon palveluiden saatavuus heikentynyt entisestään. Vuosituhannen alkupuolella käynnistetyn sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kokonaisuudistuksen (sote-uudistus) keskeisenä tavoitteena on ollut palveluiden saatavuuden parantaminen.

Sote-palveluiden järjestämisvastuun siirtämisen kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille piti luoda edellytykset hoitoonpääsyn parantamiselle. Valitettavasti näin ei ole vielä tapahtunut.

Viime vaalikaudella hyväksytty lainsäädäntö hoitotakuun vaiheittaisesta kiristämisestä on sinänsä kannatettava. Ensimmäinen vaihe eli perusterveydenhuollon kiireettömän hoidon hoitotakuun

kiristyminen 14 vuorokauteen tuli voimaan 1.9.2023 ja seuraavan vaiheen oli tarkoitus tulla voimaan 1.11.2024. Silloin perusterveydenhuollon hoitotakuu olisi lyhentynyt 7 vuorokauteen hoidon tarpeen arvioinnista.

Sote-uudistuksen valmistelu ja turvallisen siirtymän toteuttaminen ovat sitoneet hyvinvointialueiden terveydenhuollon ammattihenkilöstön resursseja. Kevättalvella 2020 alkaneen koronakriisin hoitaminen työllisti terveydenhuollon henkilökuntaa ja ko. työpanos oli poissa perustehtävien hoitamisesta. Hoitojonot pitenivät ja hoitovelka kasvoi merkittävästi. Taloudellisten resurssien rajallisuuden ja henkilöstöpulan vuoksi hyvinvointialueilla on nyt valtavia ongelmia 1.9.2023 alkaen kiristyneen hoitotakuun saavuttamisessa.

LPY:n näkemys hoitotakuun toteuttamisesta

LPY:n mielestä ei ole tarkoituksenmukaista säätää perusterveydenhuollon hoitotakuusta liian tiukasti. Silloin kansalaisille annettaisiin palvelulupaus, jota ei kyetä toteuttamaan. Sen sijaan nyt on tärkeää varmistaa, että kaikille perusterveydenhuollon hoitoa tarvitseville turvataan hoitoonpääsy viimeistään 14 vuorokaudessa hoidon tarpeen arvioinnista.

Jos hyvinvointialue ei muutoin saavuta voimassa olevaan lakiin kirjattua hoitotakuun määräaikaa, on sen hankittava kyseinen palvelu ostopalveluna tai myönnettävä potilaalle palveluseteli hoidon saatavuuden varmistamiseksi. LPY esittää, että palvelusetelien ja ostopalveluiden käyttöönottoa helpotetaan muun muassa poistamalla sote-lainsäädännöstä alihankintaa koskevia rajoituksia.

Yhdistyksen mielestä on tärkeää, että valtiovalta ohjaa ja kannustaa hyvinvointialueita hyödyntämään hoidon saatavuuden parantamiseksi kaikkia resursseja, myös yksityisellä sektorilla tarjolla olevia.

LPY pitää hyvänä, että hyvinvointialueiden on lokakuusta 2023 alkaen julkaistava kuukausittain perusterveydenhuollon hoitoonpääsyn enimmäisaikojen toteutumisen tiedot verkkosivuillaan toimintayksiköittäin. Tällöin myös kansalaiset tietävät, mikä on kulloinenkin hoidon saatavuus.

LPY edellyttää, että Valvira ja aluehallintovirastot seuraavat ja valvovat voimassa olevan hoitotakuun toteutumista. Tarvittaessa Valviran on määrättävä sanktio hyvinvointialueelle, joka ei noudata hoitotakuun määräaikoja.

Edellä mainitun lisäksi LPY esittää, että hoidon jatkuvuuden ja saatavuuden kannalta olisi perusteltua asettaa tavoitteeksi erikoissairaanhoidon hoitotakuuaikojen puolittaminen tällä vaalikaudella nykyisestä kuudesta kuukaudesta kolmeen kuukauteen.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja